

Lecția 1

**GROWTH THROUGH
TRANSFORMATIONAL CHANGES**
in the industrial sector influenced by the EU Green Deal and digitalization and
oactive participation of workers in restructuring the changing working environment

Pactul verde european și tranziția justă

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author (s) only, and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Bună ziua, începem un ciclu de lecții dedicate diverselor teme legate de așa-numita tranziție dublă, în cadrul proiectului GTC finanțat de Uniunea Europeană.

Proiectul GTC își propune să facă schimb de experiență și cunoștințe între angajați și angajatori din șapte țări partenere pe această temă, și anume din: Muntenegru, Spania, Macedonia de Nord, România, Polonia, Serbia și Slovacia.

Acest tutorial este împărțit în șase lecții - fiecare dintre ele dedicată unui aspect diferit legat de tranziția dublă în Europa. Ne vom concentra pe următoarele subiecte: European Green Deal și transformare justă - ca fiind un cadru principal pentru discuția noastră, apoi problema digitalizării economiei ca un alt aspect al tranziției duble pe lângă transformarea verde; apoi vom acorda atenție problemei în sine a tranziției duble și a stării cercetării în acest domeniu. Următoarele subiecte se vor referi la aspecte clasice ale dialogului social, dar prezentate în contextul tranziției duble, adică problematica drepturilor salariaților în ceea ce privește informarea, consultarea și participarea la luarea deciziilor, negocierea colectivă și, în final, studii de caz și bune practici.

Sper că aceste lecții ajută la clarificarea câteva probleme de bază legate de tranziția dublă.

Deci, să începem cu politica cheie legată de acest subiect, European Green Deal.

Pactul verde european¹ este strategia europeană de creștere durabilă adoptată în decembrie 2019. Este un pachet de inițiative politice care au ca scop să permită cetățenilor și întreprinderilor europene să beneficieze de o transformare ecologică durabilă și să atingă obiectivul de zero emisii nete de gaze cu efect de seră în Uniunea Europeană până în 2050, precum și să elimine dependența creșterii economice de utilizarea resurselor. Pactul verde european include, de asemenea, un plan de acțiune pentru a permite o utilizare mai eficientă a resurselor prin tranziția către o economie circulară curată, precum și pentru prevenirea pierderii biodiversității și reducerea poluării mediului. Planul de acțiune definește investițiile necesare și instrumentele financiare disponibile pentru implementarea acestora. De asemenea, explică cum să se asigure o tranziție justă și favorabilă incluziunii. În cadrul acestei inițiative, a fost propusă o lege europeană a climei pentru a transforma obligația de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră într-o obligație legală. Atingerea obiectivelor Pactului verde european va necesita activități în toate sectoarele economiei noastre. Aceste activități includ:

- promovarea inovațiilor industriale,
- introducerea unor forme mai curate, mai ieftine și mai sănătoase de transport privat și public;

1 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

- decarbonizarea sectorului energetic,
- asigurarea unei eficiențe energetice mai mari în clădiri,
- cooperarea cu partenerii internaționali pentru îmbunătățirea standardelor globale de protecție a mediului.

Preambulul Pactului verde European spune:

„Această tranziție trebuie să fie echitabilă și incluzivă: oamenii trebuie să fie pe primul loc și nu trebuie să uităm regiunile, sectoarele industriale și lucrătorii care se vor confrunta cu cele mai mari provocări”. Acest proces va aduce schimbări profunde, motiv pentru care participarea activă și încrederea societății vor fi cruciale pentru eficacitatea noilor politici și acceptarea lor. Avem nevoie de un nou acord care să unească cetățenii în diversitatea lor și în cadrul căruia autoritățile naționale, regionale și locale, societatea civilă și sectorul industrial să colaboreze îndeaproape cu instituțiile și organismele consultative ale UE.”

În această strategie, Uniunea Europeană își stabilește obiectivul ambițios de a deveni lider mondial în tranziția către o economie durabilă. Vrea să-și folosească influența, expertiza și resursele financiare pentru a-și mobiliza vecinii și partenerii să-și unească eforturile pentru o dezvoltare durabilă. Acesta spune că va continua să conducă eforturile internaționale în acest domeniu și dorește să construiască alianțe cu parteneri care au o abordare similară.

Prin stabilirea de obiective climatice și economice ambițioase, Uniunea Europeană se angajează să ofere sprijin financiar și asistență tehnică celor mai afectați de tranziția către o economie verde. Acest lucru se va realiza **prin mecanismul de tranziție justă**. Este planificat să se furnizeze 100 de miliarde de euro pentru regiunile cele mai vulnerabile în perioada 2021-2027. Mecanismul de tranziție justă este un instrument cheie pentru a se asigura că tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic este echitabilă și că nimeni nu este lăsat în urmă. Acesta este format din trei piloni principali: Fondul pentru Tranziție Justă, Mecanismul Tranziție Justă din cadrul programului InvestEU, precum și împrumuturi de la Banca Europeană de Investiții pentru sectorul public.

- **Fond nou pentru tranziție justă** cu un buget de 40 de miliarde de euro, care este destinat să genereze investiții în valoare de cel puțin 89-107 miliarde de euro. Aceste fonduri sunt alocate de la bugetul UE, precum și din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul Social European Plus (FSE+). Fondul va sprijini investițiile în întreprinderile mici și mijlocii, deschiderea de noi întreprinderi, cercetarea și inovarea, refacerea mediului, energia curată, formarea și recalificarea lucrătorilor, asistența în căutarea unui loc de muncă și implicarea activă în programele de căutare a unui loc de muncă, precum și transformarea instalațiilor existente cu emisii mari, cu condiția ca aceste investiții să conducă la reduceri semnificative ale emisiilor și protecția locurilor de muncă.

- Următorul program este **Mecanismul de tranziție justă din cadrul InvestEU**, care are scopul de a lansa investiții în valoare de 45 de miliarde de euro. InvestEU va sprijini investițiile într-o gamă mai largă de proiecte în comparație cu Fondul pentru tranziție justă, cum ar fi proiecte de infrastructură energetică și de transport, inclusiv infrastructură de gaze și sisteme de încălzire, dar și proiecte de decarbonizare, diversificare economică și infrastructură socială.
- **Credite pentru sectorul public al Băncii Europene de Investiții** cu un buget de 10 miliarde de euro, susținute cu 1,5 miliarde de euro direct din bugetul Uniunii Europene. Este planificată lansarea de investiții în valoare de până la 30 de miliarde de euro în perioada 2021-2027. Aceste împrumuturi ar oferi sectorului public mijloacele de a implementa măsuri care să faciliteze tranziția la neutralitatea climatică. Investițiile sprijinite vor include infrastructura energetică și de transport, rețelele de termoficare, măsuri de eficiență energetică, inclusiv renovarea clădirilor, precum și infrastructura socială.

În timp ce Fondul pentru Tranziție Justă va oferi finanțare în principal sub formă de granturi/subvenții, cele două fluxuri de finanțare rămase vor stimula investițiile publice și private sub formă de împrumuturi, susținând proiecte de investiții financiare.

În plus, la nivel operațional, Uniunea Europeană a înființat Platforma pentru Tranziție Justă, care sprijină țările și regiunile Uniunii Europene în procesul de tranziție justă. Acesta oferă o abordare cuprinzătoare și este un punct de informare și oferă suport tehnic și consultativ cuprinzător. Pe platformă, autoritățile și utilizatorii pot găsi toate informațiile necesare despre fonduri, inclusiv oportunități de finanțare, actualizări relevante de reglementare și inițiative sectoriale.

Tranziția către o economie durabilă și neutră din punct de vedere climatic va necesita investiții semnificative în întreaga Europă. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere faptul că industria minieră (cărbune, lignit, turbă și bitum) și producția de energie asociată acestor sectoare, precum și sectoarele mari consumatoare de energie (de exemplu producția de ciment, oțel, aluminiu, îngrășăminte și hârtie) sunt concentrate în anumite regiuni, pentru care procesul de transformare va reprezenta o provocare serioasă. Aceste domenii vor necesita restructurarea și diversificarea activităților economice, menținerea coeziunii sociale precum și formarea lucrătorilor și a tinerilor pentru a-i pregăti pentru locurile de muncă ale viitorului.

Platforma pentru Tranziție Justă își propune să ajute țările și regiunile UE să obțină sprijin în cadrul Mecanismului pentru Tranziție Justă. Platforma va fi un instrument de acces cuprinzător la suport și cunoștințe în domeniul tranziției juste. Toate datele și informațiile necesare autorităților publice și utilizatorilor vor fi disponibile pe platformă, inclusiv oportunități de finanțare, actualizări de reglementare și inițiative sectoriale. În special, platforma va oferi suport tehnic și consiliere părților interesate implicate în activități legate de Mecanismul de tranziție justă. Platforma de tranziție justă se va baza pe inițiativa existentă pentru regiunile miniere într-o perioadă de transformare și își va extinde raza de acțiune. Actuala inițiativă sprijină regiunile producătoare de combustibili fosili din UE să pună în aplicare o tranziție justă. Sprijinul oferit

este axat pe nevoi specifice și pe consolidarea capacităților. Un element important al mecanismului de tranziție justă va fi crearea de planuri teritoriale de tranziție justă de către statele membre. Aceste planuri vor defini provocările sociale, economice și de mediu care decurg din încetarea activităților legate de combustibilii fosili și decarbonizarea produselor și proceselor cu emisii mari de gaze cu efect de seră. Va fi prezentat planul de tranziție până în 2030, care va include nevoile legate de dezvoltare, recalificarea lucrătorilor și recultivarea mediului. Planurile vor defini intervalele de timp, precum și activitățile și mecanismele de management necesare atingerii obiectivelor asumate. Statele membre vor trebui să se asigure că planurile sunt conforme cu planurile naționale privind energia și schimbările climatice. Forma planurilor teritoriale pentru o tranziție justă se regăsește în anexa II la regulamentul propus privind Fondul pentru o tranziție justă.

Planurile teritoriale pentru tranziție justă definesc zonele care vor primi fonduri din Fondul pentru tranziție justă. Aceste domenii sunt determinate prin dialog cu Comisia. Planurile conțin descrieri ale provocărilor specifice zonelor individuale, nevoilor lor de dezvoltare și obiectivelor care trebuie atinse până în 2030. Acestea specifică tipurile de activități planificate și mecanismele de management. Aprobarea planurilor teritoriale pentru tranziție justă deschide calea pentru primirea de finanțare specială din cei doi piloni rămași ai mecanismului de tranziție justă.

Sprijin în domeniul tranziției juste va fi disponibil tuturor statelor membre ale Uniunii Europene, cu accent special pe regiunile cu cea mai mare intensitate de emisii de gaze cu efect de seră și regiunile în care majoritatea oamenilor lucrează în sectorul combustibililor fosili. Statele membre vor primi fonduri cu condiția să elaboreze planuri teritoriale pentru o tranziție justă care să acopere perioada până în 2030 și în care să indice zonele cele mai afectate de tranziție și care ar trebui să primească cel mai mult sprijin. Planurile ar trebui să definească, de asemenea, cele mai bune modalități de atenuare a problemelor sociale, economice și de mediu.

Grupuri cărora li se acordă sprijin	Tip de sprijin
Locuitorii regiunii cei mai expuși la consecințele tranziției	<ul style="list-style-type: none"> • oportunități mai mari de angajare în sectoare noi și în transformare, • posibilitatea de recalificare, • îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, • investiții în lupta împotriva sărăciei energetice, • acces mai bun la energie curată, ieftină și sigură
Companii și sectoare care se angajează în activități cu emisii mari sau includ astfel de activități	<ul style="list-style-type: none"> • sprijinirea tranziției către tehnologii cu emisii scăzute și diversificarea economică bazată pe investiții și locuri de muncă care nu sunt amenințate de schimbările climatice; • crearea de condiții atractive pentru investitorii publici și privați, • asigurarea accesului mai ușor la credite și împrumuturi, precum și sprijin financiar, • investiții în înființarea de noi companii, IMM-uri și companii start-up, • investiții în cercetare științifică și inovare.
Statele membre și regiunile puternic dependente de combustibilii fosili și de industriile cu conținut ridicat de carbon	<ul style="list-style-type: none"> • sprijin pentru tranziția către activități cu emisii scăzute și activități care sunt „rezistente” la schimbările climatice; • crearea de noi locuri de muncă în economia verde, • investiții în transport public durabil, • furnizarea de asistență tehnică, • investiții în surse regenerabile de energie, • îmbunătățirea conectivității digitale în cadrul rețelei, oportunități digitale de dezvoltare în cadrul rețelei, • acordarea de credite favorabile organelor de stat la nivel local, • îmbunătățirea infrastructurii energetice, a sistemelor de încălzire și a rețelelor de transport

